

Direktiivi ülevõtmise meetodi valik

Ülevõtmise meetodi valikul on otsustav see, millise direktiiviga on tegu. Direktiivi harmoneerimisaste selgub kas direktiivi õiguslikuks aluseks olevast aluslepingu sättest või direktiivist endast, lisaks direktiivi artiklitele on tähtis ka direktiivi preambul.

Eristatakse direktiive, mis eeldavad:

- ✓ **maksimumharmoneerimist** – direktiivis sätestatu on äärmiselt detailne ja täpne, jättes liikmesriigile väga vähe kaalutlusruumi ülevõtmise meetodite valikul. Siin ei tohi liikmesriik kehtestada direktiivis sätestatust rangemaid nõudeid;
- ✓ **miinimumharmoneerimist** – kehtestatakse ühtlustatud miinimumnõuded ja riigisisised rangemad nõuded on üldjuhul lubatud. Miinimumharmoneerimist kasutatakse sageli tarbijakaitse ning keskkonnavaldkondades.

Vaatamata eelnevale jaotusele tuleb iga direktiiv täielikult üle võtta. Ainult nii on liikmesriik enda kohustuse täitnud. Täielik ülevõtmine tähendab siin kogu direktiivis sätestatu riigisisesse õigusesse kavandamist. Lisaks direktiivi ülevõtmisele peab olema tagatud ka selle tõhus rakendamine, seetõttu tuleb kavandada ka täitmist tagavad normid. Üldjuhul võivad liikmesriigid direktiiviga seatud eesmärkide rakendamise tagamise vahendid nagu tsiviil-, haldus- ja kriminaalvastutus ise valida. Mõnedel juhtudel on direktiivis selle rakendamise tagamise vahendid kindlaks määratud ning valikuvõimaluse korral tuleb hinnata, mis loetletutest on vastavas kontekstis sobivaim. Peale direktiivi täpsusastme sõltub ülevõtmise meetodi valik ka sellest, millises ulatuses on küsimus Eesti õiguses juba reguleeritud.

Üldiselt tuntakse kahte põhilist ELi õiguse ülevõtmise meetodit:

- ✓ direktiivi eesmärgi ülevõtmine;
- ✓ direktiivi eesmärgi ja sõnastuse ülevõtmine.

Direktiivi ülevõtmise tulemusel täiendatakse või muudetakse Eesti õigust lähtuvalt ELi direktiivi eesmärgist ja Eesti õiguskorra hetkeolukorrast. Direktiivi mõtte ülevõtmine ei eelda üldiselt direktiivi teksti ülevõtmist. Erandina võib siin märkida erialavaldkonna spetsiifilist terminoloogiat, mille kasutamisest riigisiseses õigusaktis paratamatult mööda minna ei saa. Üldjoontes on aga oluline, et Eesti õiguskorras tehtav muudatus vastaks sellele, mida on soovitud direktiiviga saavutada.

Kahest meetodist tuleks seega eelistada esimest ülevõtmise meetodit, mis arvestab enam Eesti õigussüsteemi. Teise meetodi kasutamine peaks jääma pigem erandiks üksnes väga detailsete direktiivide puhul, kuid ka siin tuleks arvestada, et sõnastuse ülevõtmine on lubatav üksnes põhjendatud

juhtudel.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 23.10.2024